

१

श्रीगणेशाय नमः गाराजोवाच ॥ पुनः कथय सर्वज्ञ भूयः किंचिदनुत्तमम् ॥ तत्त्व
 मेतस्य सर्वस्य येन सिद्धिरवाप्स्यते ॥ ११ ॥ अथिनुवाच ॥ भूयः शरणं महाभाग देवी
 माहात्म्यमुत्तमम् ॥ विनायेन तत्त्वश्चापि निर्वीजो न्यपनन्दन ॥ १२ ॥ दृष्ट्वा शुभं
 विनिहतं दानुरां देवकं रक्म ॥ आजगमुः परमानन्दं ब्रह्मविष्णु महेश्वराः ॥ १३ ॥
 देवीस्तु तिस्रमाधाय गतानां लक्ष्यसंगताः ॥ आस्तामादाय देवेऽस्याः कर्तुं दि
 शानमादराः ॥ १४ ॥ बद्धाञ्जलिपुटः साक्षात्तुष्टुवुः कमलः शिवाम् ॥ लोका
 नांच हितार्थं देवीसूक्तानि पार्थिव ॥ १५ ॥ ब्रह्मा सरस्वती सूक्तं लक्ष्मी सूक्तं ज
 नार्दन ॥ सूक्तं तप्यामहाकाव्याः शंकरः स्वयमब्रवीत् ॥ १६ ॥ ब्रह्मविष्णुः ॥ अजो

॥ १५ ॥

2

॥३॥

दाम्यामपैकेनतपैवशेषैः॥करांगकृपिःपरमोतमोऽर्धनिहन्तिपा
 पानिचसाधकानाम्॥१२॥हठेनयैव्रंखलयाचसष्ट्याविधात्प
 त्याचेतप्यैववाचाम्॥श्रीकेनवंध्याकिलशोभयाचन्यासेरमीनिः
 प्रतिनोपिप्रांभुः॥१३॥द्व्येराहोमात्सकलार्थसिद्धःसुकिंशुकेर्वाग
 पिसिद्धिमच्छेत्॥तत्साहचर्येणारमानिवासःसुपाससेनापिचवे
 दसिद्धिः॥१४॥नचांवेतेमहिमानंविदामःसरस्वतीप्रपितालोकमध्य
 जानंतिकिंवहुधाभूमितोयेपदावपंब्रह्मचारीशामुख्याः॥१५॥त
 प्येववाचंवयंसंविदामोजिज्ञानशतयातप्यैवार्थजीवाः॥पप्रपाम

पुनरागममरोसनातनीं चतुर्भुजां प्रसक्तकमलधारिणीं भूतवाराभयाम्भामनु
शोभिहस्तां नमामितां जाड्यभगविनाशिनीम् ॥७॥ सरस्वतीं त्वा भनुनोति
वाचं वाचः प्रदाहं सचराधिपूताम् ॥ मुक्ताभशिद्यो नितकं हारां भाग्येक
लोभ्यां परमापवित्राम् ॥८॥ श्रीकण्ठशक्तित्रयशोभ्यमानां दशरतुर्व्यस
क्तानुत्पाम् ॥ पंचारवासां धतभूरहारां सरस्वतीं तां प्रणमामि देवि ॥
॥९॥ कालाह्नि कोद्यां मदकोटिहारां विहाय यंत्रं विमलैकशोभां ॥ स्व
च्छावदातां स्फटिकावतूपां सरस्वतीं तां प्रणमामि देवीम् ॥१०॥ वक्रा
मकामैः परमैः पवित्रैरमारमाही वदन्नदत्तैः ॥ वीजैर्मिथैः कपिवीज
पुताब्जपुमभिश्चैरिति मंत्रराजः ॥११॥ एकेन चैकेन च पुमकेन

भूतात्माचते आत्माचतेऽतरात्माचते सर्वात्माचते ममचित्तं त्वय्येव
 निविश्यामि ॥१॥ यदा न चाहं भुवनानि जीया नाहं न विहसुर्न च
 पार्वती प्राः ॥ न वै श्वरो वापि सदा शिवस्य ॥ त्वमेव चासीदिति चाभ
 विष्यत ॥२०॥ कालस्त्वमेवासि जगत्प्रसातां स्वभाववीर्यादिकृत्
 मेव त्वमेव विश्वपरमात्मशक्तिः न मामिते पादपीठं सरस्वति ॥२१॥ ॥३॥
 त्वं वेदवार्ता निखिलश्च वेदत्वं शब्दशक्तिश्च तत्पार्षशक्तिः
 त्वं ब्रह्मविद्यासि परावोरशि त्वां ब्रह्मशक्तिं शरणां प्रपद्ये ॥२२॥ स
 न्तं वेदं शुभगेष्टरस्वति प्रातश्च मध्याह्नकाले च सापम ॥ पठ

हेतुजसातेमहेषि स्थशामसात्तात्त्वपिसंपुतायाम् ॥ १४ ॥ स्वादंविद
स्तवशक्ति योगाः कृतीमहेतेच शक्त्यामहेषि ॥ गच्छामहेतवशक्तेः
प्रभावादानन्दयुक्तास्तवन्निवेशात् ॥ १५ ॥ आत्मा मनस्त्वं त्वमेवासि
देहत्त्वंमेव सर्वेन्द्रियपंचतत्त्वम् ॥ त्वमेवैषिष्यः शब्दमुख्यः परा
वश्रोषं परमात्ममेव ॥ १६ ॥ रविश्च ते चन्द्रमाश्च ते तारकाश्च ते ॥ भूप
श्च ते जलं च ते तेजश्च ते वायुश्च ते व्योमश्च ते ॥ शब्दश्च ते स्पर्शश्च
ते रूपं च ते रसश्च ते गंधश्च ते श्रोत्रं च प्राराश्च ते पानश्च व्यान
श्च ते उदानश्च ते सप्तानश्च ते नागश्च ते कूर्मश्च ते लकलेश्च ते ॥

५

॥४॥

एवमववत्साक्षात्तमेव प्रपते मया ॥ ३८ ॥ त्वत्सूक्तेष्वपि देवे प्रीते जो दि
 व्यं विधीयताम् ॥ येन कार्याणि सिध्यन्ति साधकानां महात्मनाम् ॥ ३९ ॥
 देवुवाच ॥ सर्वदा नेमनो देव कुलधर्मं सुपूजिते ॥ इह भवतु सूक्तं च प्रसा
 दान्मे परंतप ॥ ४० ॥ सर्वसिद्धिप्रदेवास्तु परमानन्ददायकम् ॥ विना सूक्तं
 पठेद्यस्तु लोत्रं सप्तप्राणीति च ॥ मातृगामि सविज्ञेयो नरकावासतत्प
 रः ॥ ममेवाज्ञापयधेन ब्रह्मज्ञानां गतिं व्रजेत् ॥ ऋषिर्बुवाच ॥ एव
 मुक्तावबोदेवी तूष्णीमासीन्तपोत्तम इति श्रीसरस्वती सूक्तं समाप्तम्
 ॐ मंजुं जलिसमाधाप हरिः प्रोवाच विश्वरुत ॥ हरिर्बुवाच ॥ पराव
 शा नमदादिभूतां वरां वरेणां वरदां वरिष्ठां ॥ वरेष्वरी बहुवाग्भिः

नित्येष्ट्रद्वैपुताकितास्तोभोगमोक्षोसहस्रसमन्ते ॥ १० ॥ नतेकुयोनि
 नदरिद्रतांचलध्यात्मनापंचचसंलभन्ते ॥ तस्वधन्याश्चतस्वपूज्याः
 सर्वत्रमानोभवतीहतेषांपदंपुराणांविश्रंभुधामतत्वासुहृपंजगतां
 जयाशांतेप्राप्नुवन्तिप्रकटप्रभावात्तथांसर्वयोनिशरणांप्रपद्ये ॥ ११ ॥
 विष्णुवाच ॥ तुत्यानयावेदवारणासर्वसारस्वरूपया ॥ प्रसन्नोदेवदेवे
 श्रीमहापूर्वोसरस्वती ॥ अविर्भूत्वामहादेविब्रह्मतोवेककारिणी ॥
 उवाचवचनं दिव्यं ब्रह्मानन्दप्रदायकम् ॥ १२ ॥ देवुवाच ॥ तुत्यान
 यावतेब्रह्मन्महाशंतोषसमन्विता ॥ तुतास्मिप्रियतां देववरं संतो
 षकारकम् ॥ १३ ॥ ब्रह्मावाच ॥ अंतर्दधेमनोदेवीदृढंभवतुसर्वदा ॥

5

॥५॥

त्वां विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ त्रिकोरापंचारुगप्रभावां षड्कोराणि
 भ्रांद्दिशारुत्ताम् ॥ अष्टारचक्रादिनिवासभूतां त्वां विश्वयोनिं शरणां
 प्रपद्ये ॥ १॥ संभावितां सर्वदा न्यासगम्यां सर्वैस्त्वनूपाभपि सर्वसेव्याम्
 सर्वाक्षरन्यास वशां वरिष्ठां त्वां विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ ८॥ प्र
 पूज्य यंत्रं विधिना महेशि सभ्याः स पूजाः परमं सुभागाः ॥ जपं तिये ॥ ५॥
 त्वां विविधार्थ धात्रीं त एव धन्याः कुलमार्गनिष्ठाः ॥ ९॥ जानन्ति
 कं पशवस्ते कुनूपा व्रत्तादिगीतं महिमानं महेशि ॥ केचिन्महान्ते
 निजधर्मलाभा जानन्ति ते देवि परं सुधायाः ॥ ११॥ विधाय कुरां
 विधिना ह्यशिरुत्वं वा सो गं विहामि स पूज्यं प्रकुर्वते ॥ त्यक्तो वशा

प्राणिनां त्वं विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ श्रिये समस्तै रधिवासभूतां महा
लक्ष्मीं धरणीधरणाम् ॥ अनादिमादिं परमार्थरूपां त्वं विश्वयोनिं श
रणां प्रपद्ये ॥ २ ॥ एकामनेकां विविधां सुकांक्षी सुकारिणीं सदसद्रूपि
णीं च ॥ रूपामनूपां च शिवां शिवप्रदां त्वं विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ ३ ॥
सर्वाश्रयां सर्वजगत्त्रिवासां श्रीमन्महा लक्ष्मी मनादिदेवीम् ॥ शक्ति
स्वरूपां च शिवस्वरूपां त्वं विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ ४ ॥ कामानि
धात्री मधिकं समूनां ह्रीं रूपिणीं कपित्थप्रभावां ॥ कर्माद्यवीजां
परमार्थसंज्ञां त्वं विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ ५ ॥ वैश्वानरस्त्री सहिते
नदेवी श्रीमन्नराजिनविराजमानाम् ॥ सर्वार्थधात्रीं परमां पवित्रां

॥६॥

वरप्रदे॥कुलाचारेणामेऽस्तु ६० तेऽस्तु तथाशिवे ॥१७॥ तवसूक्तं च सफलं
 भवति कारणम् ॥ देवुवाच ॥ एवमस्तु महाभाग नारायण सनातन
 ॥१८॥ सूक्तमेतद्विनायस्तु पठेत्सप्तशतं नरः ॥ सदातिचम हृद्यो रं नरः
 दायां किल ॥१९॥ लभते परमं प्राप्य मम कोपविचूर्णितम् ॥ लक्ष्मी
 सूक्तं विधासप्तशतीस्तोत्रं निषिध्यते ॥२०॥ ~~अपि तु वाच~~ इति श्री
 लक्ष्मीसूक्तं समाप्तं ॥ ॐ ततोऽजलि स माधाय शिवो वाच मुद्यु
 तः ॥ तुष्टाव वाग्भिर्द्व्याभिर्महाकार्क्षो महेश्वरः ॥२१॥ वेदवारीं
 सुतत्यामि लोकानां हितकाम्यदा ॥ शिव उवाच ॥ शिवामनि न्या
 विविधप्रभावां प्राप्नो कलमां लीनां विश्ववन्द्याम् ॥२२॥ कपालश्च

॥६॥

जायते भाष्यमात्रं तेषां सुदैवैरपि दूरागम्याम् ॥ १७ ॥ पुनः स्तुतिं प्रयतो विश्व
सागराः स्तोत्रैर्नुदारेः कुलयोगयुक्ताः ॥ तस्वधन्याः परमार्थभाजो भो
गश्च मोक्षश्च सुकरोति तेषाम् ॥ १८ ॥ अथिवाच ॥ इति श्री
स्तुतया देवीं महास्वस्मीं दर्शयः ॥ वत्सुर्भुजां त्रिनयनां महिषासुरव
तिनीम् ॥ १९ ॥ अथ श्रीमन्महास्वस्मीः प्रसन्नास्तुतिगौरवात् ॥ २० ॥
वाचस्मितशोभाया नारायणमजं शुभम् ॥ २१ ॥ देवुवाच ॥ नन्द
वरपदेव नारायणसनातन ॥ दास्याम्यद्यामि ॥ दातव्यं तव तुल्य
वशीकृता ॥ २२ ॥ नारायण उवाच ॥ मातृपदमुका नरो मता लक्ष्मि

धासम्रासंपूज्यपत्रे तपविश्वनायके निःपापिनः सहसा संभवन्ति ॥ १७ ॥
 ये साधकास्तत्र मार्गानुसारिणः कुलानुद्यन्त्या परमाः पवित्राः ॥ ते
 सिद्धिं हि च यशो नुगम्यां नृणां वशीकृत्य भवन्ति भूपाः ॥ १८ ॥ समस्त
 मंत्रेण विधाय चान्यासादि कर्मैस्तु भावपुर्ताः ॥ ते किं करोतु स
 नृणां निदेवानो जगत्प्रेक्ष्य विभूतिपुङ्गव ॥ १९ ॥ वदामि नान्यं न शृणु
 शो मि वान्यं ध्यायामि नान्यं न विचिन्तयामि ॥ स्मरामि नान्यं न
 भजामि चान्यं ध्यायामि नान्यं न वितर्कयामि ॥ २० ॥ श्रुत्वा पामि नान्यं
 तत्र पादमंत्राः ॥ त्वां विश्वयोनिं शरणां प्रपद्ये ॥ येषां न देवं त्वमिह सि
 देवी नारायणपत्नी नुचयः कुचद्वयः ॥ २१ ॥ अन्धं तमः प्रविशन्तः सदा

ॐ चरां नमुंड माला विभूषां मृगचर्मप्रोणाम् ॥ तुष्टुष्कमांसां सखासना
 स्यां विभीषणां भीषपतीं सुरारिन् ॥ ३ ॥ मांसप्रियां मांसमदावचूँसी
 कालीशारयां शरयां व्रजामि ॥ पुष्टोरवीजं च कपीश्वरश्च चिंता
 मशोकजिककामरूपम् ॥ ४ ॥ विद्याचविद्यापुनः कामराजं काम
 कलामालिनीं कामराजम् ॥ वन्देर्वधूर्मत्रराजोऽपमीप्रोविश्वं पुना
 तीश्वरिदेविकन्दे ॥ ५ ॥ मंत्रैराचानेन सिध्यन्ति सर्वाः सुसिद्धयः स
 र्वजगन्निवासे ॥ पंचारयुगं च त्रिकोरायुगं पुनश्च पंचारयुगं
 मेव हम् ॥ ६ ॥ कलाप्रकोटं किञ्चिद्गुह्यं पञ्चेश्वरं तेनैव पदाब्ज

लिमिताऽभवत् ॥ अथां तुवतो देवान् प्रोवाच वचनं मुदा ॥ १९ ॥
 संतोषयन्मुहुर्लोकान् भक्तानुग्रहतत्परा ॥ देव्युवाच ॥ शृणु धर्मो
 तिसंपत्ता ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ २० ॥ देवीसूक्तं परं व्यं भविष्यति वरा
 र्थदम् ॥ देवीसूक्तं विना देवा येव सप्तर्षी नराः ॥ २१ ॥ श्रोष्यन्ति
 च पठिष्यन्ति तेषां प्रापः पदे पदे ॥ देवीसूक्तं विना पाठो अरूपरोदनं वधा
 ॥ २२ ॥ स्तोत्रत्रयेण चानेन पूर्यते स्तोत्रमभूदिदम् ॥ देवा उचुः ॥ मातः
 सप्तर्षीस्तोत्रं फलस्तुतिमिहोच्यताम् ॥ २३ ॥ पांसमाकरपि जीवानां
 विप्रयातो जायते भद्रम् ॥ अपि न वाच्यं ॥ इति वाक्यं समाकरपि ब्र
 ह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ २४ ॥ फलस्तुतिमया वाचि तत्र तस्यास्य महामते ॥

॥ २० ॥

॥ २० ॥
 स्तोत्रत्रयेण चानेन
 पूर्यते स्तोत्रमभूदिदम्

तेमादर्शनं मेऽस्तु तेषां दुरात्मनाम् ॥ **अथिउवाच** ॥ इति वाक्यं समाकर्ष्य
 परमान्तसंमितम् ॥ १२ ॥ प्रसन्ना भून्महाकाली विपत्तामीप्सितं वरम्
 इत्युवाच विशालादीशं भोरानन्ददापिनी ॥ १३ ॥ प्रसन्ना परमात्म
 दं संपुता शिवभाषणात् ॥ **देव्युवाच** ॥ विपत्तां मनसोऽमी लो
 वणेन गतिदुर्लभः ॥ १४ ॥ दास्यामि ह्यदा तव्यं तवस्तुत्या वशीकृतः
शिव उवाच ॥ ऊना चोराणां ते देवि मतिर्मेऽस्तु कदाचन ॥ १५ ॥ शिष्य
 नादेव देवेशि सुतं च सफलं तव ॥ **अथिउवाच** ॥ एवमस्त्यनि चो
 कादिनिबोद्धवः सन्नातनाः ॥ १६ ॥ आनन्दमापुः परमानन्दिका